

วุฒิภาวะทางอาชีพของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและการบริการ

พงศ์เสวก เอนกจำนงค์พร*

คณะมนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ประเทศไทย

Career Maturity among Undergraduate Students Majoring in Tourism and Hospitality Industry

Pongsavake Anekjumnongporn*

School of Humanities and Tourism Management, Bangkok University, Thailand

Article Info

Research article

Article History:

Received 10 December 2021

Revised 27 July 2023

Accepted 3 August 2023

คำสำคัญ

วุฒิภาวะทางอาชีพ
ผู้เรียนระดับปริญญาตรี
ท่องเที่ยวและบริการ

Keywords:

career maturity,
undergraduate students,
tourism and hospitality

* Corresponding author

E-mail address:

pongsavake.a@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีเป้าประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับวุฒิภาวะทางอาชีพของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ และ 2) เปรียบเทียบภูมิหลังกับวุฒิภาวะทางอาชีพของผู้เรียน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้เรียนระดับปริญญาตรี ด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ การท่องเที่ยว จำนวน 257 คน เลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาและสถิติอ้างอิง ผลการวิจัย แสดงผลว่า 1) ผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการมีวุฒิภาวะทางอาชีพระดับค่อนข้างสูง และ 2) ผู้เรียนมีภูมิลำเนาต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกัน ($p < 0.05$)

Abstract

This research article aims to: 1) explore the career maturity level among undergraduate students majoring in tourism and hospitality; and 2) compare career maturity with different undergraduate students' backgrounds. Multi-stage sampling was used and 257 questionnaires were collected from undergraduate students who have studied the tourism and hospitality major. Descriptive and inferential statistics were used. Research results showed that: 1) the career maturity level among undergraduate students majoring in tourism and hospitality was at the moderately high level; and 2) undergraduate students who have different hometowns indicated different career maturity ($p < 0.05$).

1. บทนำ

นับตั้งแต่มีนาคม 2563 จวบจนปัจจุบัน สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา ทั้งต่างประเทศและภายในประเทศทำให้ธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความต้องการจ้างงานลดลงในธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการที่ลดลง ส่งผลให้แรงงานในกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยวและบริการมากกว่า 7,000,000 คน ถูกเลิกจ้างและ/หรือตัดสินใจเปลี่ยนอาชีพใหม่ ทั้งนี้ยังมีผลให้ผู้เรียนที่กำลังจะสำเร็จการศึกษามากกว่า 500,000 คน โดยเสี่ยงต่อภาวะไม่มีงานทำ (“สภาพัฒน์ ชี้ว่างงานพุ่ง 7.6 แสนคน,” 2564; “สศช.ชี้โควิด-19 ทำว่างงานพุ่ง,” 2564) ในขณะเดียวกันยังมีผู้เรียนอีกเป็นจำนวนมากที่จะสำเร็จการศึกษาด้านการท่องเที่ยวและบริการที่จะต้องพิจารณาเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง ประกอบกับจะต้องพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ ที่น่าเชื่อถือจากหลายแหล่ง อีกทั้งการพิจารณาสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตจนกระทั่งถึงสภาวะการณ์ปัจจุบัน เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค สภาวะเศรษฐกิจถดถอย ความต้องการแรงงานลดลง เป็นต้น หรือการชี้แนะต่าง ๆ จากนักแนะแนวการศึกษา เพื่อน ผู้ปกครอง หรือบุคลากรด้านการบริการและการท่องเที่ยว (Chuang & Jenkins, 2010; Lee et al., 2018) เพื่อประกอบการตัดสินใจในการประกอบอาชีพ จากข้อมูลดังกล่าวผู้เรียนยังคงมีพร้อมและพิจารณาเลือกอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่ตนเองศึกษามาด้วยตนเองหรือไม่ เพราะอาชีพมีผลต่อดำรงชีวิตด้านต่าง ๆ อาทิ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ชื่อเสียง ความภาคภูมิใจ การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ การยอมรับนับถือ และเป็นที่ต้องการของสังคม เป็นต้น

วุฒิภาวะทางอาชีพ (career maturity) คือ ความพร้อมในการเลือกอาชีพโดยวางแผน ตั้งจุดหมาย และดำเนินการไปสู่เป้าหมายของตนเองโดยใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับช่วงอายุ โดยมี 5 ประเด็น ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมเลือกอาชีพ คือ ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นจากข้อมูลหรือประสบการณ์ดั้งเดิมของผู้เรียน โดยไม่ได้เกิดจากอิทธิพลจากใคร 2) ความรู้เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ คือ ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีกับอาชีพสุจริตในสังคม เห็นคุณค่าและสามารถเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง รวมถึงศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจอย่างเพียงพอ 3) ความอิสระสำหรับตัดสินใจเลือกอาชีพ คือ ผู้เรียนเลือกอาชีพตามความต้องการและความสามารถโดยปราศจากสภาวะการณ์กดดันหรือบังคับ 4) ความพึงพอใจต่อการเลือกอาชีพ กล่าวคือ ผู้เรียนพิจารณาเลือกอาชีพจากองค์ประกอบต่าง ๆ แล้วตัดสินใจเลือกงานตามความถนัดของตนเองแล้วพอใจกับการตัดสินใจของตนเอง และ 5) มโนทัศน์ต่อการเลือกอาชีพ เป็นความรู้สึกนึกคิดต่อความเข้าใจ ความรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับสมรรถนะที่เป็นจริงของตนเอง อีกทั้งสามารถประเมินตนเองว่าเหมาะสมกับอาชีพใด (นฤมล ตั้งประพตติ, 2553; Crites & Savickas, 1996) อีกทั้งยังมี

หลักการสำคัญ คือ 1) ผู้เรียนสามารถตระหนักรู้ว่าการเลือกประกอบอาชีพเป็นสิ่งที่พึงกระทำ 2) ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีและตระหนักคุณค่าของการทำงาน 3) ผู้เรียนรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของอาชีพและคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ 4) ผู้เรียนมีทักษะการคิดเพื่อวางแผนอาชีพและชีวิตของตนเอง 5) ผู้เรียนสามารถวางแผนการเลือกอาชีพอย่างสมเหตุสมผล และ 6) ผู้เรียนตัดสินใจการเลือกอาชีพด้วยตนเอง (จินดารัตน์ โพธิ์นอก, 2559) จากข้อมูลข้างต้นเกิดจากการสนับสนุนและให้คำปรึกษาจากบุคคลต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครอง นักแนะแนวการศึกษา ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์โดยตรงจากการทำงานด้านท่องเที่ยวและบริการ (Chuang & Jenkins, 2010; Lee et al., 2018) รวมถึงการเลือกเรียนสาขาต่าง ๆ ที่มีความชัดเจนของเส้นทางอาชีพและเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละราย (Kim & Shin, 2020)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศของทัศนคติ สุจริตน์ และ ชีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน (2562) นเรศ กันธะวงศ์ และคณะ (2556) Abidin et al. (2018) Bae (2017) Carkit and Bacanli (2020) Esters and Retallick (2013) Seo and Kim (2019) และ Zahari (2004) พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีวุฒิภาวะทางอาชีพระดับค่อนข้างสูงถึงระดับสูง ส่วนนฤมล ตั้งประพฤติดี (2553) พบว่า ผู้เรียนมีระดับวุฒิภาวะทางอาชีพปานกลาง ในขณะที่ Xiao (2012) พบว่า ผู้เรียนมีระดับวุฒิภาวะทางอาชีพต่ำ จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าวุฒิภาวะทางอาชีพของผู้เรียนมีระดับแตกต่างกันตั้งแต่ระดับต่ำถึงระดับสูง เพราะภูมิหลังของผู้เรียนต่างกัน กล่าวคือ เป็นคุณลักษณะเฉพาะของบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปี เกรดเฉลี่ย รายได้ ภูมิสำเนา และประสบการณ์การทำงานระหว่างเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเปรียบเทียบกับภูมิหลังประเด็นต่าง ๆ ของผู้เรียนที่ผ่านมาในต่างประเทศ เช่น Abidin et al. (2018) Carkit and Bacanli (2020) และ Liu et al. (2017) พบว่า ผู้เรียนมีรายได้แตกต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างกัน แต่เพศแตกต่างกัน ในขณะที่ Bae (2017) Herrak et al. (2011) Liu et al. (2017) Tarver (2017) Tekke and Ghani (2013) และ Xiao (2012) พบว่า ผู้เรียนเพศหญิงมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่าเพศชาย ซึ่งจะแปรผันตามชั้นปี รายได้ เกรดเฉลี่ย และประสบการณ์ทำงาน แต่ผู้เรียนเพศชายในประเทศแอฟริกาใต้มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่าเพศหญิง (Barendse, 2015) ส่วน Esters and Retallick (2013) Ghofur et al. (2020) และ Mukaihata (2001) ค้นพบว่า แม้ผู้เรียนจะมีภูมิหลังด้านเพศ อายุ ชั้นปี เกรดเฉลี่ย สาขาวิชาที่เรียน และประสบการณ์การทำงานระหว่างเรียนแตกต่างกัน แต่กลับพบว่า ไม่มีผลใด ๆ กับวุฒิภาวะทางอาชีพ ส่วน Harlow and Bowman (2016) พบว่า วุฒิภาวะทางอาชีพของผู้เรียนแตกต่างกันเมื่อชั้นปีแตกต่างกัน อีกทั้ง Tarver (2017) พบว่า วุฒิภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างกันเมื่อภูมิสำเนาของผู้เรียนแตกต่างกัน

จากการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับภาวะทางอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้เรียนระดับปริญญาตรีที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและบริการใน สภาวการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างไร แตกต่างกันเมื่อภูมิลำเนาแตกต่างกันหรือไม่ อีกทั้งยังมีการวิจัย ในประเด็นดังกล่าวยังไม่มากนัก อีกทั้งผลการวิจัยจะเป็นแนวทางและองค์ความรู้ให้แก่สถาบันที่ สอนด้านการท่องเที่ยวและบริการ เพื่อใช้เป็นแนวทางแนะแนวและส่งเสริมเพื่อประกอบ อาชีพของผู้เรียนระดับปริญญาตรีให้เหมาะสมต่อไป อีกทั้งยังเป็นแนวทางพัฒนาความรู้สำหรับ ผู้ที่สนใจเรื่องเหล่านี้ใช้สำหรับการต่อยอดการวิจัยต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะทางอาชีพของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะทางอาชีพกับภูมิลำเนาตามเพศ อายุ ชั้นปี เกรดเฉลี่ย รายได้ ภูมิลำเนา และประสบการณ์ทำงานของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ

3. สมมติฐานการวิจัย

ผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการมีภาวะ ทางอาชีพแตกต่างกันเมื่อภูมิลำเนาตามเพศ อายุ ชั้นปี เกรดเฉลี่ย รายได้ ภูมิลำเนา และ ประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน

4. กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิด

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย (population) คือ ผู้เรียนระดับปริญญาตรีที่ศึกษาด้านการท่องเที่ยวและการบริการ และเป็นตัวอย่างในการวิจัย (sample) จำนวน 257 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยไม่ทราบจำนวนแน่นอน จากสูตรของ Cohen (1988) ด้วยโปรแกรม G*Power Computer Software กำหนด Effect Size = 0.25, α = 0.05, Power = 0.80 (Buchner, 2010) จึงมีขนาดตัวอย่างอย่างน้อย เท่ากับ 200 คน ผู้วิจัยทดขนาดตัวอย่างเพิ่มขึ้นเป็น 260 คน โดยเลือกตัวอย่างแบบหลากหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) คือ 1) เลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนสาขาการท่องเที่ยวและการบริการในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมจำนวน 6 แห่ง และ 2) เลือกแบบบังเอิญ (accidental sampling) โดยผู้วิจัยไปเก็บแบบสอบถามจากตัวอย่าง คือ ผู้เรียนที่ศึกษาด้านการบริการและการท่องเที่ยวตามที่กำหนดไว้

ตัวแปร แบ่งเป็น ตัวแปรต้น (dependent variable) คือ ภูมิหลัง ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปี เกรดเฉลี่ย รายได้ ภูมิสำเนา และประสบการณ์ทำงาน ส่วนตัวแปรตาม (independent variable) คือ ภาวะทางอาชีพ

เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม (questionnaire) มี 2 ส่วน คือ 1) ภูมิหลัง จำนวน 8 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ (check list) และ 2) แบบวัดภาวะทางอาชีพ พัฒนาจากแบบวัดภาวะทางอาชีพ ของ Crites (1973) และ Crites and Savickas (1996) จำนวน 50 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 หัวข้อ คือ 1) การมีส่วนร่วมเลือกอาชีพ จำนวน 12 ข้อ 2) ความรู้เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ จำนวน 9 ข้อ 3) ความอิสระสำหรับตัดสินใจเลือกอาชีพ จำนวน 8 ข้อ 4) ความพึงพอใจต่อการเลือกอาชีพ จำนวน 8 ข้อ และ 5) มโนทัศน์ต่อการเลือกอาชีพ จำนวน 13 ข้อ ซึ่งเป็นมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับแบบลิเคิร์ต (Likert's rating scale) จาก 1 คะแนนถึง 5 คะแนน สำหรับข้อคำถามเชิงบวกและกลับค่าคะแนนสำหรับข้อคำถามเชิงลบ โดยมีเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

- 4.21-5.00 คะแนน คือ ภาวะทางอาชีพระดับสูง
- 3.41-4.20 คะแนน คือ ภาวะทางอาชีพระดับค่อนข้างสูง
- 2.61-3.40 คะแนน คือ ภาวะทางอาชีพระดับปานกลาง
- 1.81-2.60 คะแนน คือ ภาวะทางอาชีพระดับค่อนข้างต่ำ
- 1.00-1.80 คะแนน คือ ภาวะทางอาชีพระดับต่ำ

การตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย ความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เพื่อประเมินข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ระหว่าง 0.70 - 1.00 คะแนน (Rovinelli & Hambleton, 1977) ปรับปรุงตามคำแนะนำ แล้วทดลองใช้ (try out) กับผู้เรียน จำนวน 33 คน (Chakrapani, 2011) ที่มีคุณสมบัติเดียวกับตัวอย่าง คือ ผู้เรียนระดับปริญญาตรีที่ศึกษาด้านการท่องเที่ยวและการบริการ และหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ จากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของวุฒิภาวะทางอาชีพเท่ากับ 0.973 แสดงว่าคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยผ่านเกณฑ์มาตรฐานอย่างน้อย 0.70 (Cronbach, 1990)

การเก็บรวบรวมข้อมูล กล่าวคือ เก็บแบบสอบถามจากผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยชี้แจงรายละเอียดของการทำวิจัยซึ่งตัวอย่างยินยอมและตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจและอิสระ ใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ ได้ข้อมูลจำนวน 259 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.62 คัดเลือกข้อมูลที่ใช้ได้จำนวน 257 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.85

การวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พร้อมทั้งใช้ 1) สถิติพรรณนา (descriptive statistics) คือ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และ 2) สถิติอ้างอิง (inferential statistics) คือ ค่าสถิติทดสอบทีที่เป็นอิสระต่อกัน (independent sample t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) พร้อมทั้งวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยสูตรของเชฟเฟ (Scheffé)

6. ผลการวิจัย

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น แสดงผลว่า ส่วนใหญ่ผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ คือ เพศหญิง จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 79.00 และเพศชาย จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 ตามลำดับ มีอายุ 20-21 ปี ร้อยละ 67.70 ศึกษาชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 67.30 ส่วนใหญ่มีผลการเรียน 2.51-3.00 ร้อยละ 34.20 รายได้ของครอบครัวระหว่าง 20,001-40,000 บาท ร้อยละ 32.70 อาศัยอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย ยกเว้นกรุงเทพมหานครมากกว่าร้อยละ 62.60 และผู้เรียนระดับปริญญาตรี มากกว่าร้อยละ 53.30 ไม่มีประสบการณ์ทำงานระหว่างเรียน

6.2 การวิเคราะห์ระดับคุณภาพทางอาชีพของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขา
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ แสดงว่า ผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรม
การท่องเที่ยวและการบริการ มีระดับคุณภาพทางอาชีพค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 3.51$, $SD = 0.567$)
ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

จำนวน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพทางอาชีพของผู้เรียนระดับ
ปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ

ตัวแปร	n	min	max	$\bar{X}$	SD	ระดับ
คุณภาพทางอาชีพ	257	1.00	5.00	3.51	0.567	ค่อนข้างสูง

6.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพทางอาชีพกับภูมิหลังด้านเพศ อายุ ชั้นปี
เกรดเฉลี่ย รายได้ ภูมิฐานะ และประสบการณ์ทำงาน ของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขา
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ แสดงผลว่า ผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขา
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ ที่มีภูมิฐานะแตกต่างกันมีคุณภาพทางอาชีพ
แตกต่างกัน ($p < 0.05$) ส่วนผู้เรียนระดับปริญญาตรี ที่มีภูมิหลังด้านเพศ อายุ ชั้นปี เกรดเฉลี่ย
รายได้ และประสบการณ์ทำงานมีคุณภาพทางอาชีพไม่แตกต่างกัน ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

การวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพทางอาชีพกับภูมิหลังด้านเพศ อายุ ชั้นปี เกรดเฉลี่ย รายได้ ภูมิฐานะ และ
ประสบการณ์ทำงานของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ

	ภูมิหลัง	คุณภาพทางอาชีพ			ค่าสถิติทดสอบ		เปรียบเทียบ รายคู่
		n	$\bar{X}$	SD	t/F	p	
เพศ	1. ชาย	54	3.54	0.663	2.825	0.094	-
	2. หญิง	203	3.50	0.539			
อายุ	1. 19 ปีหรือต่ำกว่า	18	3.60	0.423	0.396	0.673	-
	2. 20-21 ปี	174	3.49	0.523			
	3. 22 ปี หรือมากกว่า	65	3.53	0.699			

ตารางที่ 2

การวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะทางอาชีพกับภูมิหลังด้านเพศ อายุ ชั้นปี เกรดเฉลี่ย รายได้ ภูมิสำเนา และประสบการณ์ทำงานของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ (ต่อ)

	ภูมิหลัง	ภาวะทางอาชีพ			ค่าสถิติทดสอบ		เปรียบเทียบ รายคู่
		n	$\bar{X}$	SD	t/F	p	
ชั้นปี	1. 1	6	3.48	0.402	1.835	0.141	-
	2. 2	66	3.52	0.442			
	3. 3	12	3.14	0.685			
	4. 4	173	3.53	0.598			
เกรดเฉลี่ย	1. 2.00 หรือต่ำกว่า	6	3.68	0.350	1.625	0.168	-
	2. 2.01-2.50	60	3.89	0.618			
	3. 2.51-3.00	88	3.58	0.584			
	4. 3.01-3.50	65	3.45	0.553			
	5. 3.51-4.00	38	3.61	0.454			
รายได้	1. น้อยกว่า 20,000 บาท	67	3.45	0.688	0.338	0.798	-
	2. 20,001-40,000 บาท	84	3.51	0.513			
	3. 40,001-60,000 บาท	46	3.55	0.482			
	4. มากกว่า 60,001 บาท	60	3.53	0.554			
ภูมิสำเนา	1. กรุงเทพฯ	96	3.35	0.649	7.198*	0.008	-
	2. จังหวัดอื่น ๆ	161	3.60	0.489			
ประสบการณ์	1. มี	120	3.57	0.641	2.651	0.105	-
การทำงาน	2. ไม่มี	137	3.45	0.488			

หมายเหตุ. * $p < 0.05$

7. อภิปรายผลการวิจัย

ผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการมีระดับภาวะทางอาชีพค่อนข้างสูง เช่นเดียวกับทัตพิชา สุวรรณ์ และ ชีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน (2562) นเรศ กันธะวงศ์ และคณะ (2556) Abidin et al. (2018) Bae (2017) Carkit and Bacanli

(2020) Esters and Retallick (2013) Seo and Kim (2019) และ Zahari (2004) แสดงผลว่า ผู้เรียนระดับปริญญาตรี มีระดับวุฒิภาวะทางอาชีพค่อนข้างสูงเช่นเดียวกัน จึงอภิปรายว่า แม้ว่าผู้เรียนจะมีบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น ไทย จีน มาเลเซีย เกาหลีใต้ แอฟริกาใต้ สหรัฐอเมริกา เป็นต้น ผู้เรียนพร้อมประกอบอาชีพ เพราะหากเรียนในสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ วางแผน และตั้งเป้าประสงค์เพื่อประกอบอาชีพด้านท่องเที่ยวและบริการภายหลังสำเร็จการศึกษา (นฤมล ตั้งประพตติดี, 2553; Crites, 1973) แม้ว่าจะมีปัจจัยอื่น ๆ ส่งผลกระทบกับ เป้าประสงค์ของผู้เรียน อาทิ แนวโน้มการจ้างงานที่ลดลง สถานการณ์ของโรคระบาดต่าง ๆ ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ นโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพกับภูมิหลังของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการด้านต่าง ๆ พบว่า วุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกันเมื่อ ภูมิสำเนาของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ แตกต่างกัน และพบว่าผู้เรียนระดับปริญญาตรี ที่มีภูมิสำเนาในจังหวัดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ กรุงเทพมหานครมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่า แต่แตกต่างกับ Tarver (2017) ซึ่งค้นพบว่า ผู้เรียนจะมีภูมิสำเนาของครอบครัวจะอยู่ที่ใดก็ตาม วุฒิภาวะทางอาชีพของผู้เรียนแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะโอกาสในการทำงานด้านการท่องเที่ยวและการบริการ การกระจายรายได้ของ ประเทศไทย มักจะกระจุกตัวอยู่ในเมืองท่องเที่ยวใหญ่ ๆ จึงทำให้ผู้เรียนแสวงหาโอกาส สำหรับทำงานด้านการบริการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของตนเอง เพราะการทำงานเกี่ยวกับ ท่องเที่ยวและบริการมีความชัดเจนในเส้นทางของอาชีพ (Kim & Shin, 2020) มีตำแหน่งงานที่ หลากหลาย และต้องการผู้ให้บริการในตำแหน่งต่าง ๆ เช่น พนักงานแผนกต้อนรับ พนักงาน เสิร์ฟ มัคคุเทศก์ ผู้ประสานงานด้านการจัดประชุมและนิทรรศการ ฯลฯ รวมถึงโอกาสสำหรับ สร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของตนเองและครอบครัวแม้ว่าจะมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคต่าง ๆ หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ก็ตาม

ส่วนผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการมี วุฒิภาวะอาชีพไม่แตกต่างกันเมื่อมีเพศแตกต่างกัน สอดคล้องกับนฤมล ตั้งประพตติดี (2553) Esters and Retallick (2013) และ Zahari (2004) แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนจะมีเพศใดก็ตาม ต่างก็มีวุฒิภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างกัน ในขณะที่บางประเทศ เช่น จีน มาเลเซีย เกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกา กลับพบว่า นักศึกษาเพศหญิงมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่าเพศชาย (Abidin et al., 2018; Carkit & Bacanli, 2020; Chen et al., 2000; Chuang & Jenkins, 2010; Ghofur et al., 2020; Heo & Kim, 2016; Tarver, 2017; Tekke & Ghani, 2013) ในทาง กลับกัน ผู้เรียนเพศชายในประเทศแอฟริกาใต้มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่าผู้เรียนเพศหญิง (Barendse, 2015) เพราะความคาดหวังและบริบททางวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น

ส่วนอายุของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ ต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับ Barendse (2015) Esters and Retallick (2013) และ Mukaihata (2001) จึงอภิปรายว่า ผู้เรียนที่มีความพร้อมและสามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมตามช่วงอายุของตนเอง เพราะคำชี้แนะจากนักแนะแนวการศึกษา ผู้ปกครอง หรือเพื่อน ๆ ในช่วงวัยเดียว (Chuang & Jenkins, 2010; Lee et al., 2018; Liu et al., 2017; Seo & Kim 2019) ในขณะที่ชั้นปีของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการแตกต่างกัน แสดงผลว่า ผู้เรียนระดับปริญญาตรี มีวุฒิภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างกัน แต่ Carkit and Bacanli (2020) และ Harlow and Bowman (2016) พบว่า วุฒิภาวะทางอาชีพของผู้เรียนจะแปรผันตามชั้นปี เพราะระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมทางอาชีพจึงทำให้มีข้อมูลประกอบการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพมากขึ้น เมื่อผู้เรียนศึกษาอยู่ในชั้นปีที่สูงขึ้น

เกรดเฉลี่ยของระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ ต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับ Chen et al. (2000) Esters and Retallick (2013) และ Ghofur et al. (2020) กล่าวว่า แม้ผู้เรียนจะมีระดับเกรดเฉลี่ยระดับใด วุฒิภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างกัน เพราะการทำงานมีผลต่อการใช้ชีวิต เช่น สัมพันธภาพด้านเศรษฐกิจ การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ การยอมรับและนับถือ เป็นต้น แต่ในขณะนั้นถนัดตั้งประพฤติดี (2553) Bae (2017) และ Tekke and Ghani (2013) พบว่า เกรดเฉลี่ยของผู้เรียนแปรผันตามวุฒิภาวะทางอาชีพ ทั้งนี้เพราะโอกาสสำหรับเลือกประกอบอาชีพจึงเป็นแรงผลักดันให้ผู้เรียนจะต้องทำระดับเกรดเฉลี่ยให้อยู่ในระดับสูงเพื่อให้ตนเองมีคุณสมบัติที่เหมาะสมในแต่ละตำแหน่ง

ส่วนระดับรายได้ของระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ ต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับทัตพิชา สุขรัตน์ และธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน (2562) Abidin et al. (2018) Ghofur et al. (2020) และ Harlow and Bowman (2016) อภิปรายว่าผู้เรียนจะมีระดับรายได้เป็นเช่นใดก็ตาม ก็จะเลือกที่จะทำงานเพื่อให้ตนเองสามารถปฏิสัมพันธ์ในสังคม การดำรงชีวิต ได้รับการยอมรับนับถือ หรือแม้แต่การสร้างเสริมคุณภาพชีวิต แต่แตกต่างจาก Bae (2017) Mukaihata, (2001) Tekke and Ghani (2013) Xiao (2012) และ Zahari (2004) พบว่า ระดับวุฒิภาวะทางอาชีพสัมพันธ์กับรายได้ กล่าวคือ ถ้าครอบครัวใดมีระดับรายได้สูงจะมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูง อีกทั้งถ้าครอบครัวใดมีรายได้น้อยจะมีวุฒิภาวะทางอาชีพน้อย ทั้งนี้ เพราะแต่ละครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน จึงทำให้พิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ต่อการเลือกอาชีพทำงานให้เหมาะสมกับเป้าประสงค์หลักของแต่ละครอบครัว เช่น เพื่อหารายได้ การประกอบอาชีพเพื่อปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ เป็นต้น

นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีประสบการณ์การทำงานระหว่างเรียนแตกต่างกัน มีภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับ Mukaihata (2001) ทั้งนี้เพราะประสบการณ์การทำงานระหว่างเรียนผู้เรียนจะมีหรือไม่ ต่างก็มีภาวะทางอาชีพเช่นเดียวกัน เพราะเป็นช่วงวัยที่จะประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว ซึ่งแตกต่างจาก Bae (2017) Esters and Retallick (2013) Kim and Shin (2020) Lee and Nam (2018) Seo and Kim (2019) และ Zahari (2004) ทั้งนี้เพราะเกิดจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน เตรียมพร้อม และชี้แนะแนวทางการทำงานที่เหมาะสมในระหว่างเรียนหรือการทำงานระหว่างเรียน

8. สรุปผลการวิจัย

ผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการมีระดับภาวะทางอาชีพค่อนข้างสูง และผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีภาวะทางอาชีพแตกต่างกัน ($p < 0.05$) กล่าวคือ ผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศไทยมีภาวะทางอาชีพสูงกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

ผลการวิจัยในครั้งนี้ บุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและบริการ พิจารณานำไปเป็นแนวทางจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมให้มีภาวะทางอาชีพเหมาะสมกับผู้เรียนมีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครเป็นพิเศษ โดยเน้นให้คำปรึกษาและแนะแนวอาชีพ เพื่อกระตุ้นความตระหนักรู้การทำงาน พัฒนาความสามารถของตนเองให้ทำงานด้านการบริการและการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

บุคคลที่สนใจดำเนินการจัดทำวิจัยเกี่ยวกับภาวะทางอาชีพของผู้เรียนนำไปเป็นแนวทางสำหรับต่อยอดในประเด็นต่าง ๆ เช่น การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่างทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเปรียบเทียบกับผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ ว่ามีภาวะทางอาชีพเป็นอย่างไร ใช้วิธีการวิจัยลักษณะเดียวกันหรือแตกต่างกัน เพื่อส่งเสริมภาวะทางอาชีพของผู้เรียนสาขาอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง/References

- จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2559). วุฒิกวาระด้านอาชีพ. <https://www.dailynews.co.th/article/376086>
- ทัตพิชา สุขรัตน์ และ ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน. (2562). ต้นทุนชีวิต การพัฒนาตนเอง ทักษะทางสังคม และวุฒิกวาระทางอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ. *วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(1), 165-177.
- นเรศ กันธะวงศ์, อรจิรา ธรรมไชยงกูร, และ ประยูทธ เทียมสุข. (2556). ศึกษาผลของโปรแกรมการเตรียมตัวสู่โลกแห่งอาชีพเพื่อเพิ่มความพร้อมในการสมัครงานของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. *มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*.
- นฤมล ตั้งประพฤติดี. (2553). ผลของโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีต่อวุฒิกวาระทางอาชีพด้านเจตคติ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สภาพัฒน์ ชีวว่างงานพุ่ง 7.6 แสนคน นักศึกษาจบใหม่ 4.9 แสนคนสะท้อน. (24 พฤษภาคม 2564). *ประชาชาติธุรกิจ*. <https://www.prachachat.net/finance/news-675530>
- สศช.ชี้โควิด-19 ทำว่างงานพุ่ง กดดันสัดส่วนหนี้ครัวเรือนเพิ่ม. (26 พฤษภาคม 2564). *กรุงเทพธุรกิจ*. <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/940106>
- Abidin, M. H. Z., Amanta, S., Subhan, M., Mahmud, M. I., Ali, S., & Baker, A. Y. A. (2018). Career maturity among gifted and talented students in Malaysia. *International Journal of Engineering and Technology*, 7(2.10), 74-75.
- Bae, S. M. (2017). An analysis of career maturity among Korean youths using latent growth modeling. *School Psychology International*, 38(4), 434-449.
- Barendse, T. (2015). *The levels of career maturity among final year undergraduate students, within a department, at a higher education institution, in the Western Cape* [Unpublished master thesis]. University of the Western Cape.
- Buchner, A. (2010). *G*Power: Users guide-analysis by design*. Heinrich-Heine-Universität.
- Carkit, E., & Bacanlı, F. (2020). Gender differences on career maturity: A meta-analysis study. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi-Pamukkale University Journal of Education*, 48, 84-104.
- Chakrapani, C. (2011). *Statistical reasoning vs. magical thinking: Shamanism as statistical knowledge: Is a sample size of 30 all you need?.* <http://www.chuckchakrapani.com/articles/pdf/0411chakrapani.pdf>

- Chen, J. S., Chu, K. H. L., & Wu, W. C. (2000). Tourism students' perceptions of work values: A case of Taiwanese universities. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 12(6), 360-365.
- Chuang, N. K., & Jenkins, M. D. (2010). Career decision making and intention: A study of hospitality undergraduate students. *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 34(4), 512-530.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.
- Crites, J. O. (1973). *Theory and research handbook for the career maturity inventory*. CTB/McGraw-Hill.
- Crites, J. O., & Savickas, M. L. (1996). Revision of the career maturity inventory . *Journal of Career Assessment*, 2(4), 131-138.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essential of psychological testing*. Harper & Row.
- Esters, L. T., & Retallick, M. S. (2013). Effect of an experiential and work-based learning program on vocational identity, career decision, self-efficacy and career maturity. *Career and Technical Education Research*, 38(1), 69-83.
- Ghofur, M. A., Soejoto, A., & Pamungkas, H. P. (2020). Analysis of socioeconomic status, gender and academic achievements influence on student career maturity. *Facta Universitatis*, 17(3), 219-230.
- Harlow, A. J., & Bowman, S. L. (2016). Examining the career decision self-efficacy and career maturity of community college and first-generation students. *Journal of Career Development*, 43(6), 512-525.
- Herrak, P., Bo, Y. C., Suk, K. N., & Sang, M. L. (2011). The role of career stress in the relationship between maladaptive perfectionism and career attitude maturity in South Korean undergraduates. *Journal of Employment Counseling*, 48(1), 27-36.
- Heo, G., & Kim, T. (2016). Autoregressive cross-lagged modeling of reciprocal longitudinal relationship between self-esteem and career maturity. *Journal of Career Development*, 43(3), 273-288.
- Kim, J. H., & Shin, H. S. (2020). Effects of self-reflection-focused career course on career search efficacy, career maturity, and career adaptability in nursing students: A mixed methods study. *Journal of Professional Nursing*, 36(5), 395-403.

- Lee, P. C., Lee, M. J., & Dopson, L. R. (2018). Who influences college students' career choice? An empirical study of hospitality management students. *Journal of Hospitality and Tourism Education*, 3, 1-13.
- Lee, S., & Nam, J. (2018). The influence of career maturity of university students majoring in library and information science on professional pursuit: Moderating effect of satisfaction with professor-student relationship. *Journal of the Society for Information Management*, 35(2), 167-186.
- Liu, Y., Peng, K. Z., Mao, Y., & Wong, C. S. (2017). Different forms of relationships between vocational interests and career maturity in Chinese context. *Journal of Career Development*, 44(5), 425-429.
- Mukaihata, T. (2001). Correlation between career security as motivation and career maturity among nursing students. *The Japanese Association of Rural Medicine*, 13(2), 168-171.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Tijdschrift voor Onderwijresearch*, 2(2), 49-60.
- Seo, J., & Kim, M. (2019). A prediction model of factors related to career maturity in Korean high school students. *Child Health Nursing Research*, 25(2), 95-212.
- Tarver, A. T. (2017). *Career maturity and college students: A case study comparison of student-athletes and on-athletes at a division I institution* [Unpublished doctoral dissertation]. Northeastern University.
- Tekke, M., & Ghani, M. F. A. (2013). Examining the level of career maturity among foreign students in a public university: Gender and academic achievement. *HOPE Journal of Research*, 1(1), 100-121.
- Xiao, X. (2012). *Career behaviors of tourism management students in China* [Unpublished master thesis]. Kent State University.
- Zahari, M. (2004). *A Study of factors moderating Malaysian hospitality students selection of tertiary education institutions, programme and subsequent career intentions* [Unpublished doctoral dissertation]. Lincoln University.